

bibliografia

Vot electrònic

Gener 2019

PARLAMENT DE CATALUNYA
Direcció d'Estudis Parlamentaris
Àrea de Recerca, Producció Documental i Biblioteca

Nota a l'edició

La col·lecció «Bibliografies temàtiques» té el propòsit d'editar electrònicament les diverses bibliografies de suport al treball parlamentari que elabora l'Àrea de Recerca, Producció Documental i Biblioteca.

Les bibliografies no pretenen ésser exhaustives, sinó que apleguen, fonamentalment, els documents de què disposa la Biblioteca del Parlament.

Aquesta bibliografia tracta del vot electrònic en el sentit més ampli, referint-se a diferents mitjans electrònics per emetre i/o comptabilitzar els vots en processos electorals (en anglès, *e-voting; electronic voting; online voting; internet voting; I-voting; remote voting*).

Els enllaços a tots els documents electrònics referenciats han estat comprovats en data quatre de febrer de 2019.

Posem a la vostra disposició els documents referenciats i restem oberts a les aportacions i els suggeriments que ens vulgueu fer.

Àrea de Recerca, Producció Documental i Biblioteca
Direcció d'Estudis Parlamentaris

BIBLIOGRAFIA

ALVAREZ, R. M.; HALL, T. E.; TRECHSEL, A. H. "Internet voting in comparative perspective: the case of Estonia [en línia]". *PS-Political Science and Politics*. Vol. 42, Núm.3 (2009), p. 497-505
<<https://collections.lib.utah.edu/ark:/87278/s6891qjb>>

ANZIANI, Alain; LEFÈVRE, Antoine. *Rapport d'information fait au nom de la commission des lois constitutionnelles, de législation, du suffrage universel, du règlement et d'administration générale sur le vote électronique* [en línia]. Paris: Senat, 2013. 1 fitxer pdf (85 p.)
<<http://www.senat.fr/rap/r13-445/r13-4451.pdf>>

ARCHER, Keith. "Is now the time for Internet voting? [en línia]: BC's independent panel on Internet voting". *Canadian parliamentary review*. Vol. 37, núm. 4 (winter 2014), p. 24-29
<http://www.revparl.ca/37/4/37n4e_14_Archer.pdf>

BARRAT I ESTEVE, Jordi; GOLDSMITH, Ben; TURNER, Nick. *International Experience with e-voting* [en línia]: *Norwegian e-vote project*. Washington: IFES, 2012. 1 fitxer pdf (188 p.)
<<https://www.parliament.uk/documents/speaker/digital-democracy/IFESIVreport.pdf>>

BARRAT I ESTEVE, Jordi. *Observing E-Enabled Elections* [en línia]: *How to Implement Regional Electoral Standards*. [Stockholm]: IDEA, 2012. 1 fitxer pdf (35 p.)
<<http://www.idea.int/publications/catalogue/observing-e-enabled-elections-how-implement-regional-electoral-standards?lang=en>>

BARRAT I ESTEVE, Jordi. "El voto electrónico ante intereses contradictorios: la razón comercial contra el principio democrático. A propósito de los compromisos comerciales de confidencialidad (CCC)". En: *Democracia digital, participación y voto electrónico*. València: CEPS, 2010. P. 57-69

BETTINELLI, E. "La lunga marcia del voto elettronico in Italia". *Quaderni dell'osservatorio elettorale* [en línia]. Núm. 46 (aprile 2002), p. 7-21
<<http://www.regione.toscana.it/-/quaderno-n-46>>

BeVOTING: etude des systèmes de vote électronique [en línia]. [S.l.: s.n.], 2007. 1 fitxer pdf (264 p.)
<https://www.poueva.be/IMG/pdf/bevoting-1_fr.pdf>

BOCHSLER, D. *Can internet increase political participation?* [en línia]. *Remote electronic voting and turnout in the Estonian 2007 parliamentary elections: Prepared for presentation at the conference 'Internet and Voting', Fiesole, 3-4 June 2010.* 1 fitxer pdf (24 p.). [Ponència]

<<https://www.eui.eu/Projects/EuDO-PublicOpinion/Documents/bochslere-voteeui2010.pdf>>

BRAUN, Nadia. "El voto electrónico y el voto en el extranjero." En: *Voto en el extranjero* [en línia]: *el manual de Idea internacional*. Andrew Ellis [et al.]. [S.l.]: IDEA: Federal Electoral Institute of Mexico, 2008. P. 227-239

<<https://www.idea.int/sites/default/files/publications/voto-en-el-extranjero-el-manual-de-idea-internacional.pdf#page=245>>

CARLOTTO, Paolo. *Il voto elettronico nelle democrazie contemporanee*. Padova: Cleup, 2015. 256 p.

CÓDIGO de buenas prácticas en materia electoral. *Directrices e informe explicativo, adoptados por la comisión en su 52a sesión plenaria* (Venecia, 18-19 de octubre de 2002) [en línia]. Estrasburgo: Consejo de Europa. Comisión de Venecia, 2002. 1 fitxer pdf (37 p).

<[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2002\)023rev-spa](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2002)023rev-spa)>

DEMOCRACIA digital, participación y voto electrónico. José David Carracedo [et al.]. València: Ediciones del CEPS, 2010. 199 p.

DEMOCRATIC governance and New Technology: *technologically mediated innovations in political practice in Western Europe*. Jens Hoff, Ivan Horrocks and Pieter Tops (Eds.). London [etc.]: Routledge, 2000. XIII, 191 p.

DERECHO de sufragio y participación ciudadana a través de las nuevas tecnologías. Jordi Barrat i Esteve, Rosa Ma. Fernández Riveira (Coords.). Cizur Menor (Navarra): Civitas, 2011. 359 p.

DEROMEDI, Jacky; DÉTRAIGNE, M. Yves. *Rapport d'information fait au nom de la commission des lois constitutionnelles, de législation, du suffrage universel, du Règlement et d'administration Générale sur le vote électronique*. Paris: Sénat, 2018. (96 p.)

<<http://www.senat.fr/rap/r18-073/r18-0731.pdf>>

ELECTION Observation of New Voting Technologies [en línia]: *CoE 5th Review Meeting E-voting: 28 October 2014, Lochau*. [S.l.]: OSCE:, 2014. 1 fitxer pdf (12 p.)

<<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680597aeb>>

ERBEN, Peter; Ben GOLDSMITH, Ben; Aysha SHUJAAT, Aysha. *Out-of-Country Voting* [en línia]: *A Brief Overview*. Washington: IFES, 2012. 1 fitxer pdf (12 p.)

<<http://aceproject.org/ero-en/misc/out-of-country-voting-a-brief-overview-ifes-2012>>

E-VOTING handbook [en línia]: *key steps in the implementation of e-enabled elections*. Susanne Caarls [et al.]. Strasbourg: Council of Europe, 2010. 1 fitxer pdf (60 p.)

<[http://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/E-voting/E-voting%202010/Biennial Nov meeting/ID10322%20GBR%206948%20E-voting%20handbook%20A5%20HD.pdf](http://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/E-voting/E-voting%202010/Biennial%20Nov%20meeting/ID10322%20GBR%206948%20E-voting%20handbook%20A5%20HD.pdf)>

E-VOTING case law: a comparative analysis. Edited by Ardita Driza Maurer, Jordi Barrat. Farnham: Ashgate Publishing, [2015]. 294 p.

FERNÁNDEZ RIVEIRA, Rosa Ma. "Argumentos de dos Tribunales Constitucionales en materia de voto electrónico: Alemania y Austria". *Revista general de derecho público comparado*. Núm. 13 (julio 2013), p. 1-27

FERNÁNDEZ RIVEIRA, Rosa Ma. "El voto electrónico: el caso vasco". *Revista de Estudios Políticos*. Nueva época, núm. 112 (abril-junio 2000), p. 199-236

GÁLVEZ MUÑOZ, Luis A. "El futuro del voto electrónico en España". En: *El voto electrónico y sus dimensiones jurídicas: entre la ingenua complacencia y el rechazo precipitado*. Jordi Barrat i Esteve (Coord.). Madrid: Iustel, 2016. P. 219-260

GAY, Petra. "E-voting". En: *Le nuove sfide della democrazia diretta*. Napoli: Editoriale scientifica, 2015. P. 119-134

GHARADAGHY, R.; VOLKAMER, M. "Verifiability in Electronic Voting Explanations for Non Security Experts". En: *4th International Conference EVOTE 2010* [en línia]. Bregenz (Austria): [S.l.], 2010. P. 151-162

<<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=331F96ACEB8A19EE04A26655BC5757B3?doi=10.1.1.649.3013&rep=rep1&type=pdf>>

GUASCH CASTELLÓ, Sandra. *Individual verifiability in electronic voting* [en línia]. [Barcelona]: Universitat Politècnica de Catalunya, 2016. 1 fitxer pdf (163 p.). [Tesi doctoral-Universitat Politècnica de Catalunya. Departament d'Enginyeria Telemàtica, 2016.]. <<http://hdl.handle.net/10803/387119>>

GENERAL Framework of Electronic Voting and Implementation there of at National Elections in Estonia [en línia]. Tallin: State Electoral Office of Estonia, 2017. 1 fitxer pdf (21 p.)

<<https://www.valimised.ee/sites/default/files/uploads/eng/IVXV-UK-1.0-eng.pdf>>

GULLEM CARRAU, Javier. "El voto electrónico: régimen electoral general o legislación electoral autonómica". *Asamblea* [en línia]: *revista parlamentaria de la Asamblea de Madrid*. Núm. 23 (2010), p. 149-168

<<http://www.asambleamadrid.es/RevistasAsamblea/ASAMBLEA%2023%20COMPLETA.pdf#page=150>>

HANDBOOK For the Observation of New Voting Technologies [en línia]. [Miodowa, Poland]: Published by the OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR), 2013. 1 fitxer pdf (80 p.)

<<https://www.osce.org/odihr/elections/104939?download=true>>

INTERNATIONAL *Experience whith E-Voting* [en línia]: *Norwegian E-Vote Project*. [Edited by] Jordi Barrat i Esteve, Ben Goldsmith and John Turner. [Washington]: IEEFS, 2012. 1 fitxer pdf (188 p.)
<<https://www.parliament.uk/documents/speaker/digital-democracy/IFESIVreport.pdf>>

INTERNET *voting in Estonia* [en línia]. Pàgina web.
<<https://www.valimised.ee/en/internet-voting/internet-voting-estonia>>

INTERNET *Voting and Individual Verifiability* [en línia]: *The Norwegian Return Codes*. Jordi Barrat i Esteve [et al]. [S.l.]: IFES; URV, [2012]
<<http://cs.emis.de/LNI/Proceedings/Proceedings205/35.pdf>>

KISING, M. "Rationality of Internet Voting in Estonia" [en línia] En: *Electronic Government and Electronic Participation*. M.F.W.H.A. Janssen [et al.] (eds.). [S.l.]: The Authors and IOS Press, 2014. P. 55-65
<https://www.researchgate.net/publication/266087756_Rationality_of_Internet_Voting_in_Estonia>

MADISE, U.; VINKEL, P. "Constitutionality of remote internet voting [en línia]: The Estonian Perspective". *Juridica International*. XVIII (2011), p. 4-16
<https://www.researchgate.net/publication/281318412_Constitutionality_of_Remote_Internet_Voting_The_Estonian_Perspective>

MARTÍNEZ DALMAU, Rubén. "Polarización política, administración electoral y voto electrónico en Venezuela". *Revista general de derecho público comparado*. Núm. 13 (julio 2013), p. 1-23

MATEU MESEGUER, Víctor; MIRET, Josep Ma.(dir.); SEBÉ, Francecsc (dir.). *New approaches for electronic voting paradigms* [en línia]. [Lleida]: Universitat de Lleida, 2016. 1 fitxer pdf (114 p.). [Tesi doctoral - Universitat de Lleida. Departament de Matemàtica, 2015]
<<http://www.tdx.cat/handle/10803/378641>>

MECINAS MONTIEL, Juan Manuel; BARRAT ESTEVE, Jordi. (dir.). *Estudio constitucional del voto por internet* [en línia]: *memoria para optar al grado de doctor*. [Madrid]: Biblioteca Universidad Complutense, 2014. 1 fitxer pdf (91 p.). [Tesis doctoral Universidad Complutense]
<<http://eprints.ucm.es/24607/1/T35117.pdf>>

MECINAS MONTIEL, Juan Manuel. "Voto por Internet e igualdad: el caso México". *Revista general de derecho público comparado*. Núm. 13 (julio 2013), p. 1-19

MONTALVÁN CALDERÓN, Erika. *E-voto en el ámbito de las administraciones locales* [en línia]. Barcelona: ICPS, 2015. 1 fitxer pdf (49 p.)
<https://ddd.uab.cat/pub/worpaper/2015/hdl_2072_253825/ICPSWP338.pdf>

MUNIVE CORTÉS, Erika Yamel. "Voto electrónico y protección de datos personales: la labor de la CNIL francesa". *Revista general de derecho público comparado*. Núm. 13 (julio 2013), p. 1-13

OBSERVING *Electronic Voting* [en línia]. [S.l.]: Carter Center, 2012. 1 fitxer pdf (121 p.)
<https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/democracy/des/carter-center-e_voting-handbook.pdf>

POTENTIAL *and challenges of e-voting in the European Union* [en línia]: study. [Edited by] Roberta Panizza. Brussels: European Parliament. Departament for Citizens' Rights Constitutional Affairs, 2016. 1 fitxer pdf (37 p.)
<[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556948/IPOL_STU\(2016\)556948_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556948/IPOL_STU(2016)556948_EN.pdf)>

PRAN, Vladimir; MERLOE, Patrick. *Monitoring electronic technologies in electoral processes* [en línia]: *An NDI guide for political parties and civic organizations*. Washington: National Democratic Institute for International Affairs (NDI), 2007. 162 p.
<https://www.ndi.org/sites/default/files/2267_elections_manuals_monitoring_tech_0.pdf>

PRESNO LINERA, Miquel Àngel. "Premisas para la introducción del voto electrónico en la legislación electoral española". *Revista de estudios políticos*. Núm. 173 (2016), p. 277-304

RAPPORTI *e studi concernenti il voto elettronico* [en línia]. [Berna]: Consiglio federale svizzero, Gruppo di esperti sul voto elettronico (GEVE), 2006-2017. Pàgina Web
<<https://www.bk.admin.ch/bk/it/home/diritti-politici/e-voting/rapporti-e-studi-concernenti-il-voto-elettronico.html>>

RENIU VILAMALA, José Ma. "Demasiados talones para un solo Aquiles. Los riesgos del voto electrónico". En: *La democracia del siglo XXI: política, medios de comunicación, internet y redes sociales: Segundas Jornadas de Ciberpolítica 15 y 16 de mayo de 2013*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2014. P.81-104

REAL-WORLD *electronic voting: design, analysis and deployment*. Feng Hao and Peter Y.A. Ryan (eds.). Boca Raton (Florida): Taylor & Francis Group, [2017]. 461 p.

RENIU VILAMALA, Josep Ma; BARRAT I ESTEVE, Jordi. "El vot electrònic a les eleccions al Parlament de Catalunya: una proposta d'implementació". *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* [en línia]. Núm. 701 (7 de maig de 2010), p. 76-112
<<http://www.parlament.cat/document/nom/08b701.pdf#page=76>>

SANZ ARCEGA, Eduardo. "La democracia ante la revolución tecnológica: la inconstitucionalidad del voto electrónico". En: *Democracia electrónica*. Orides Mezzaroba, Fernando Galindo Ayuda (Coords.). Zaragoza: Universidad de Zaragoza, 2010. P. 133-158

SPADA, Paolo [et al.]. *Effects of the Internet on Participation* [en línia]: *Study a Public Policy Referendum in Brazil*. [S.l.]: World Bank Group, 2015. 1 fitxer pdf (38 p.)
<<https://www.changetomorrow.io/docs/prswp-digitalpb-peixoto-libre.pdf>>

STONESTREET, Jonathan. "Electoral observation and electronic voting: adapting traditional methodologies". *Revista general de derecho público comparado*. Núm. 13 (julio 2013), p. 1-18

SUSHA. I.; KRIPP, M. *How to successfully implement Internet voting?* [en línia]: *Strategic recommendations on overcoming remote e-voting challenges*. [S.l.]: E-Voting.CC GmbH, 2011. 1 fitxer pdf (18 p.)
<<https://www.e-voting.cc/en/expertise/publications/working-paper-studies/>>

TRECHSEL, A. H.; VASSIL, K. *Internet Voting in Estonia* [en línia]: *A Comparative Analysis of Five Election since: 2005: Report for the Estonian National Electoral Committee*. [Florença]: European University Institute, 2011. 1 fitxer pdf (29 p.)
<http://www.vvk.ee/public/dok/Internet_Voting_Report_20052011_Final.pdf>

THE e-vote trial [en línia]: [Noruega]. Pàgina web.
<<https://www.regjeringen.no/en/historical-archive/Stoltenbergs-2nd-Government/Ministry-of-Local-Government-and-Regiona/tema-og-redaksjonelt-innhold/kampanjesider/e-vote-trial/id597658/>>

UNA introducción al voto electrónico [en línia]: *consideraciones esenciales*. Estocolmo: IDEA Internacional, 2012. 1 fitxer pdf (41 p.)
<<http://www.idea.int/publications/catalogue/introducing-electronic-voting-essential-considerations?lang=es>>

The USE of Open Source Technology in Elections [en línia]. [Stockholm]: International IDEA, 2014. 1 fitxer pdf (64 p.)
<<http://www.idea.int/publications/catalogue/use-open-source-technology-elections?lang=en>>

VOTACIONES electròniques [en línia]: *una eina de gestió pública per a la millora de la qualitat democràtica i la participació política*. Jordi Barrat i Esteve (ed.). Barcelona: Generalitat de Catalunya, Escola d'Administració Pública de Catalunya, 2018. 1 fitxer pdf (96 p.)
<http://eapc.gencat.cat/web/.content/home/publicacions/col_leccio_estudis_de_recerca_digital/17_votacions_electroniques_jordi_barrat/estudis_recerca_digitals_17.pdf>

Le VOTE électronique [en línia]. Paris: Senat, 2007. Pàgina web. (Étude de législation comparée; 176)
<http://www.senat.fr/lc/lc176/lc176_mono.html>

VOTE électronique [en línia]: [Suïssa]. Pagina web
<<https://www.bk.admin.ch/bk/it/home/diritti-politici/e-voting.html>>

Le **VOTE** électronique [en línia]: *Une tempête dans un verre d'eau*. Bruxelles: Cpcp-Centre Permanent pour la Citoyenne et la Participation, [2015]. 1 fitxer pdf (36 p.)
<http://www.cpcp.be/medias/pdfs/publications/vote_electronique.pdf>

El **VOTO** electrónico. Gilles J. Guglielmi, Olivier Ihl (dirs.). Paris: Centre de Droit Public Comparé, Université Panthéon-Assas (Paris II); Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2017. 415 p.

El **VOTO** electrónico y sus dimensiones jurídicas: entre la ingenua complacencia y el rechazo precipitado. Jordi Barrat i Esteve (Coord.). Madrid: Iustel, 2016. 303 p.

VOTO en el extranjero [en línia]: *el manual de IDEA Internacional*. Andrew Ellis [et al.]. [S.l.]: IDEA: Federal Electoral Institute of Mexico, 2008. 304 p.
<<http://www.idea.int/publications/catalogue/voting-abroad-international-idea-handbook?lang=es>>

WIGART, Tore. *Does internet voting in Estonia affect turnout?* [en línia]. [S.l.: s.n], 2017. 1 fitxer pdf (37 p.)
<<https://core.ac.uk/download/pdf/95665595.pdf>>